

19 de desembre del 2012

Estadística de distribució personal de la renda i de risc a la pobresa. Any 2011

La reducció dels ingressos de les llars catalanes afecta especialment els infants que se situen l'any 2011 amb una taxa de risc a la pobresa del 26,4%

L'any 2011 el risc a la pobresa afecta el 26,4% de la població catalana menor de 16 anys segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Aquesta proporció és superior a la del conjunt de la població, on la incidència és del 19,1%, vuit dècimes menys que l'any anterior. Aquesta taxa se situa per sota de la dada espanyola (21,8%) però per sobre de la Unió Europea (16,9%).

La desagregació per edats mostra que el risc a la pobresa l'any 2011 ha tingut més incidència en els menors de 16 anys, que assolixen una taxa del 26,4%, 2,7 punts més que l'any anterior. En canvi, la població de 65 anys i més, ha reduït el risc a la pobresa en 3,7 punts i se situa en el 17,7%, mentre que la de 16 a 64 anys l'ha disminuït en 0,9 punts i se situa també en el 17,7%.

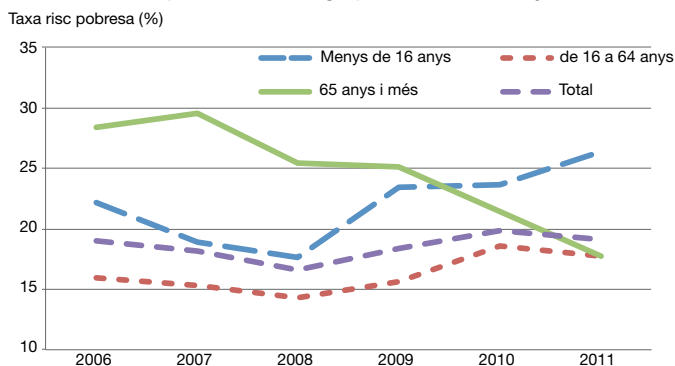
L'Idescat calcula per a Catalunya un llindar d'ingressos anuals sota el qual una persona entra en l'àmbit de risc a la pobresa. L'any 2011, aquest llindar és de 8.176 euros nets anuals per persona, un 6,2% inferior a l'any anterior, i situa el risc a la pobresa en 1 de cada 5 persones.

Els ingressos mitjans nets anuals de les llars catalanes van ser de 26.418 euros

l'any 2010, xifra que representa un 5,4% menys que l'any anterior i els ingressos mitjans per persona van ser de 10.101 euros, un 5,0% inferior. La disminució de la renda mitjana de les llars catalanes és fruit bàsicament de la reducció del nombre de llars amb ingressos nets superiors als 35.000 euros anuals. Aquest grup, on hi ha una de cada 4 llars catalanes, s'ha reduït un 14,7% respecte a l'any anterior. Un altre fet a destacar de l'anàlisi de les llars segons trams d'ingressos és que les que perceben ingressos anuals inferiors a 14.000 euros han augmentat un 9% en el mateix període i ja representen el 24%.

El 56,4% de llars catalanes van rebre almenys un tipus de prestació social, xifra que suposa el 7,7% menys de llars que l'any anterior. Les llars que van rebre prestacions per vellesa i supervivència (que inclouen les prestacions de jubilació) són les úniques que han augmentat, mentre que s'ha reduït el nombre de llars que reben prestacions d'atur i les que reben altres tipus de subsidis o prestacions.

Taxa de risc a la pobresa. Grans grups d'edat. Catalunya. 2006-2011.

Font: Idescat.

L'Idescat calcula, per primera vegada la taxa AROPE,* un indicador dels objectius de l'Europa 2020

Per tenir una comprensió més profunda de la pobresa, l'Idescat calcula d'acord amb la metodologia europea la taxa de risc a la pobresa o exclusió social (taxa AROPE), que és un indicador dels objectius de l'Europa 2020. Aquesta taxa complementa l'indicador de risc a la pobresa (mesura relativa de la pobresa expressada en termes monetaris) considerant també el nombre de persones que viuen en llars amb intensitat de treball molt baixa i el nombre de persones amb privació material severa.

L'any 2011 el 25,5% de la població catalana estava en risc a la pobresa o exclusió social, percentatge superior a l'any anterior 24,3% i se situa lleugerament per sobre de la mitjana europea (24,2%) i amb un valor similar al de Xipre (23,5%), Portugal (24,4%), Espanya (27%) i Polònia (27,2%).

Aquesta taxa, del 25,5% és determinada pel fet que el 19,1% de la població se situa per sota del llindar de pobresa, el 5% té una privació material severa i el 9,3% viu en llars amb baixa intensitat de treball (llars on els actius no estan majoritàriament ocupats). El valor de la taxa AROPE és inferior a la suma dels tres components, ja que es comptabilitzen aquelles persones que es troben almenys en una d'aquestes situacions.

Taula 1. Taxa de risc a la pobresa. Persones per grups d'edat Catalunya. Sèrie temporal

	%			
	Menys de 16 anys	de 16 a 64 anys	65 anys i més	Total
2011	26,4	17,7	17,7	19,1
2010	23,7	18,6	21,4	19,9
2009	23,4	15,6	25,1	18,4
2008	17,6	14,3	25,4	16,6
2007	18,9	15,3	29,6	18,2
2006	22,2	16,0	28,4	19,0

Font: Idescat.

* At risk of poverty or social exclusion

Taula 2. Renda mitjana neta anual per llar, persona i unitat de consum Catalunya

	<i>Euros</i>		<i>% de variació respecte a l'any anterior</i>
	2011	2010	
Per llar	26.418	27.834	-5,4
Per persona	10.101	10.605	-5,0
Per unitat de consum	15.133	16.001	-5,7

Font: Idescat.

Taula 3. Llars per trams d'ingressos nets anuals de la llar. Catalunya

	2011		2010	
	<i>Milers de llars</i>	<i>%</i>	<i>Milers de llars</i>	<i>%</i>
Fins a 9.000 euros	304,5	10,9	286,3	10,4
De 9.001 a 14.000 euros	364,7	13,1	327,8	11,9
De 14.001 a 19.000 euros	414,0	14,9	421,1	15,3
De 19.001 a 25.000 euros	433,1	15,5	404,9	14,7
De 25.001 a 35.000 euros	585,8	21,0	512,0	18,6
De 35.001 euros i més	685,2	24,6	803,6	29,2
No consta
Total	2.787	100	2.756	100

Font: Idescat.

.. Dades poc significatives per al càlcul

Taula 4. Llars segons tipus de prestacions socials que reben. Catalunya

	2011	2010
Total de llars (milers)	2.787,3	2.755,7
Llars que reben prestacions (milers)	1.572,2	1.704,0
Llars que reben prestacions (%)	56,4	61,8
Reben prestacions de vellesa i supervivència (%)	63,4	57,1
Reben prestacions per atur (%)	26,0	27,6
Reben altres subsidis o prestacions (%)	30,5	37,0

Font: Idescat.

Taula 5. Taxa de població en risc a la pobresa o exclusió social

	%			
	2008	2009	2010	2011
UE (27 països)	23,5	23,1	23,4	24,2
Islàndia	11,8	11,6	13,7	13,7
Noruega	15,0	15,2	14,9	14,6
República Txeca	15,3	14,0	14,4	15,3
Països Baixos	14,9	15,1	15,1	15,7
Suècia	14,9	15,9	15,0	16,1
Luxemburg	15,5	17,8	17,1	16,8
Àustria	18,6	17,0	16,6	16,9
Suïssa	18,6	17,2	17,2	17,3
Finlàndia	17,4	16,9	16,9	17,9
Dinamarca	16,3	17,6	18,3	18,9
França	18,6	18,5	19,2	19,3
Eslovènia	18,5	17,1	18,3	19,3
Alemanya	20,1	20,0	19,7	19,9
Eslovàquia	20,6	19,6	20,6	20,6
Bèlgica	20,8	20,2	20,8	21,0
Malta	19,6	20,2	20,3	21,4
Regne Unit	23,2	22,0	23,1	22,7
Estònia	21,8	23,4	21,7	23,1
Xipre	22,4	22,9	22,9	23,5
Portugal	26,0	24,9	25,3	24,4
Catalunya	18,7	21,8	24,3	25,5
Espanya	22,9	23,4	25,5	27,0
Polònia	30,5	27,8	27,8	27,2
Itàlia	25,3	24,7	24,5	28,2
Grècia	28,1	27,6	27,7	31,0
Hongria	28,2	29,6	29,9	31,0
Croàcia	:	:	31,3	32,7
Lituània	27,6	29,5	33,4	33,4
Letònia	33,8	37,4	38,1	40,1
Romania	44,2	43,1	41,4	40,3
Bulgària	38,2	46,2	41,6	49,1
Irlanda	23,7	25,7	29,9	:
Turquia	:	:	:	:

: dades no disponibles

Font: Idescat i Eurostat.

Taula 6. Components de la taxa de risc a la pobresa o exclusió social Catalunya

	<i>% sobre total població</i>			
	Taxa de risc a la pobresa	Baixa intensitat de treball *	Privació material severa	Taxa de risc a la pobresa o exclusió social
2011	19,1	9,3	5,0	25,5
2010	19,9	7,7	2,3	24,3
2009	18,4	5,3	1,7	21,8
2008	16,6	4,7	1,2	18,7

Font: Idescat.

Nota: * Càlcul efectuat sobre la població de 18-59 anys i aplicat a la població de 0 a 59 anys

Nota metodològica

L'Idescat presenta una ampliació de resultats de l'**Enquesta de condicions de vida** realitzada per l'INE l'any 2011. Aquesta és una operació estadística de caràcter anual i harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com a objectiu disposar d'informació estadística sobre la distribució de la renda, les condicions de vida i l'exclusió social. Pel que fa als resultats, malgrat que la referència és l'any 2011, els ingressos i les prestacions socials es recullen amb referència a l'any 2010.

Per tal de mesurar el risc a la pobresa a la qual està exposada la població d'un territori, cal establir un llindar de renda anual neta equivalent sota el qual una persona entra en l'àmbit d'aquest risc. En el cas de Catalunya, aquest risc pot ser considerat des d'un llindar que considera la distribució de la renda d'Espanya (7.509 euros nets anuals per persona segons l'INE), que situaria la taxa de pobresa de Catalunya en un 16,6%, o bé des d'un llindar en què es considera exclusivament la distribució de la renda de Catalunya (8.176 euros nets anuals per persona segons l'Idescat), el qual situa el risc a la pobresa de la població en un 19,1%.

Per analitzar el risc a la pobresa i la distribució de la renda s'empren les escales d'equivalència, ja que les necessitats d'una llar varien segons el nombre de persones que hi conviuen. Les escales d'equivalència són una mesura d'ajustament que converteix el nombre de membres residents a la llar en nombre d'unitats de consum. Per exemple, per a una llar unipersonal, el llindar de risc a la pobresa s'estableix en 8.176 euros, mentre que per a una llar amb dos adults i dos infants menors de 14 anys, el llindar passa a ser de 17.170 euros.

Ingressos nets de la llar: ingressos nets percebuts durant l'any anterior de referència de l'enquesta pels membres de la llar. Aquests ingressos es componen dels ingressos del treball per compte d'altri, beneficis/pèrdues del treball per compte propi, prestacions socials, rendes de capital i de propietat, transferències rebudes i pagades a altres llars, ingressos percebuts per menors, el resultat de les declaracions d'IRPF i per l'impost sobre el patrimoni i les rendes procedents d'esquemes privats de pensions no relacionats amb el treball. No inclou components no monetaris, llevat del cotxe d'empresa.

Risc a la pobresa (o pobresa relativa): es considera que una persona és pobra quan està en situació de desavantatge respecte al nivell de vida mitjà de la societat objecte d'estudi. L'objectiu primari és establir un llindar d'ingressos que depèn de la distribució dels ingressos per unitat de consum de les persones. Aquest llindar s'anomena llindar de risc a la pobresa i es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos. La mediana és el valor que, ordenant tots els individus de menor a major ingrés, deixa una meitat d'aquests per sota d'aquest valor i l'altra meitat per sobre.

En els resultats presentats es fa servir el llindar per a Catalunya. Una persona amb uns ingressos anuals per unitat de consum inferiors a aquest llindar es considera que està en risc a la pobresa.

Taxa de risc a la pobresa: percentatge de persones que estan per sota del llindar de pobresa.

Taxa de pobresa o exclusió social (AROPE): indicador que recull la proporció de població que es troba o bé en situació de risc a la pobresa, o bé en situació de privació material severa, o bé que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa.

Taxa de privació material és severa: taxa que es defineix com el percentatge de població que presenta una mancança forçada d'almenys 4 dels 9 ítems que conformen la privació material: pagar sense endarreriments rebuts de l'habitatge o de compres ajornades; poder anar de vacances almenys una setmana a l'any; poder fer un àpat de carn, pollastre o peix (o l'equivalent vegetarià) almenys cada dos dies; poder afrontar despeses imprevistes (la quantitat fixada correspon al llindar de pobresa mensual de l'any anterior; poder permetre's un telèfon (incloent telèfon mòbil); poder permetre's una TV en color; poder permetre's una rentadora; poder permetre's un cotxe; poder mantenir l'habitatge a una temperatura adient.

Intensitat de treball a la llar: intensitat que es calcula dividint la suma total de mesos treballats pels membres en edat activa de la llar per la suma total dels mesos en què aquests membres de la llar poden treballar durant l'any anterior a l'enquesta. Les persones en edat activa són definides com els individus d'entre 18 a 59 anys, que no són nens dependents (nens dependents són els individus de 0 a 15 anys o els de 16 a 24 anys si són inactius i viuen almenys amb un progenitor o tutor). La intensitat de treball es mesura en valors que van del 0 a l'1.

Llars amb intensitat de treball molt baixa: llars la intensitat de les quals es considera molt baixa quan se situa en valors iguals o inferiors a 0,20. La taxa de població que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa es calcula sobre la població de 0 a 59 anys.